

ใบงาน
เรื่อง องค์ประกอบของนาฏศิลป์และการละคร

องค์ประกอบของนาฏศิลป์

องค์ประกอบของการละคร

ใบความรู้

เรื่อง องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์และการละคร

การแสดงนาฏศิลป์และการละครจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อให้การแสดงสมบูรณ์ สวยงามและน่าชม

องค์ประกอบของนาฏศิลป์ ประกอบด้วย

1) ลีลาท่าร่า คือ การเคลื่อนไหวร่างกายอย่างมีแบบแผนและสวยงามซึ่งมนุษย์เป็นผู้ประดิษฐ์คิดขึ้นมา เพื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างผู้แสดงกับผู้ชม ซึ่งในการแสดงนาฏศิลป์ไทยลีลาท่าร่านั้นถือว่ามี ความสำคัญมากเพราะในการแสดงละครร่า ระบุว่าต่าง ๆ ก็จะมีการใช้ท่าร่าในการสื่อความหมายกับผู้ชมแทน การพูดเช่น ท่าตัวเราก็คงจะใช้มือซ้ายจับเข่าออก ท่ารักก็คือนำมือทั้ง 2 ข้างมาประสานกันที่หน้าอก เป็นต้น ลีลา ท่าร่าบางท่าอาจจะนำมาจากวิถีชีวิตของชาวบ้าน การประกอบอาชีพต่าง ๆ แล้วนำมาปรับปรุงให้มีความ สวยงาม อ่อนช้อย เช่น การแสดงฟ้อนสาวไหมก็ได้้นำท่าดึงไหม ท่าสาวไหม ท่าล้างไหม ท่าเลือกไหม มา ประดิษฐ์ออกมาเป็นลีลาท่าร่าประกอบชุดการแสดง เป็นต้น

การแสดงทางลีลาท่าร่าที่อ่อนช้อย สวยงาม

2) ดนตรี ดนตรีนั้นเกิดขึ้นมาช้านานก่อนที่มนุษย์จะรู้จักการประดิษฐ์เครื่องดนตรีมาประกอบเป็น จังหวะ ทำนอง ดนตรีนั้นเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น เสียงของน้ำตก เสียงฟ้าร้อง เสียงนกร้อง เสียงลมพัด เป็นต้น ซึ่งเสียงต่างๆเหล่านี้หากนำมาเรียบเรียงให้ดีก็จะเกิดความไพเราะได้เหมือนกัน ดนตรีมีส่วนช่วยทำ ให้การแสดงนั้นสนุกสนาน เพลิดเพลินและเป็นการสร้างบรรยากาศในการแสดง

3) จังหวะ จังหวะนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่แยกย่อยมาจากดนตรี จังหวะคือเสียงที่มีความสั้น-ยาว มีอัตราจังหวะที่มีทั้งช้ามาก ช้า ปานกลาง เร็ว เร็วมาก เป็นต้น ผู้เรียนหรือผู้แสดงนาฏศิลป์จำเป็นต้องทำ ความเข้าใจในเรื่องของจังหวะเพราะเป็นเรื่องพื้นฐาน ถ้าหากว่าผู้เรียนหรือผู้แสดงนาฏศิลป์ไม่มีความเข้าใจ

ในจังหวะ ฟังจังหวะไม่เป็นก็จะทำให้ผู้เรียนหรือผู้แสดงนาฏศิลป์รำไม่ตรงจังหวะหรือเรียกว่า “บอด จังหวะ” และจะทำให้การแสดงนั้นไม่สวยงาม

4) เนื้อร้องและทำนอง ในการแสดงนาฏศิลป์นั้นไม่ว่าจะเป็นการแสดง โขน-ละคร หรือระบำต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะมีเนื้อร้องและทำนองประกอบในการแสดงนั้นเพื่อเป็นการบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ของตัวละคร เป็นการดำเนินเรื่องโดยผู้แสดงจะต้องแสดงออกให้สัมพันธ์กันทั้งเนื้อร้อง ทำนองและทำรำจะต้องมีความ สอดคล้องกัน เพื่อเป็นการสื่อความหมาย ความรู้สึกให้กับผู้ชมได้เข้าใจเป็นอย่างดี

5) การแต่งกาย เครื่องแต่งกายในการแสดงนาฏศิลป์นั้นเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่มีความสำคัญ เป็นการบ่งบอกถึงยศ ฐานะของตัวละครที่ผู้แสดงนั้น ได้รับ ซึ่งถือว่าสำคัญมากในการแสดง โขน-ละคร เครื่องแต่งกายจะต้องมีความวิจิตรบรรจง สวยงามบ่งบอกถึงลักษณะของตัวละครนั้น ๆ เช่น การแต่งกายใน การแสดง โขน พระรามจะต้องแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายสีเขียว พระลักษมณ์จะแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายสี เหลือง ทศกัณฐ์จะต้องสวมศีรษะ โขน เป็นต้น

การแต่ง

กายของตัวละคร ในการแสดง โขน

6) การแต่งหน้า การแต่งหน้าประกอบ เนการแสดง เนการช่วยบกดจุดบกรอง เหน็บตัวละคร เพื่อให้ผู้แสดงดูสวยงาม และเป็นการช่วยอำพรางใบหน้าเพิ่มความสมจริง เช่น ต้องรับบทเป็นคนแก่ก็ จะต้องมีการแต่งหน้าให้ดูแก่กว่าในความเป็นจริง

7) อุปกรณ์การแสดง เป็นสิ่งที่ช่วยให้การแสดงนั้นดูสมจริงมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ชมไม่ต้องใช้ จินตนาการมากในการชมการแสดง อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการแสดงควรมีความสวยงาม ประณีต ไม่เก๋

จนเกินไปเพราะจะทำให้การแสดงนั้นดูไม่สวยงามเท่าที่ควร เช่น การแสดงญวนรำกระถางจะใช้โคมที่มีลักษณะคล้ายกระถางเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงทำให้การแสดงดูสวยงามมากขึ้น การแสดงฟ้อนเทียนจะมีการใช้เทียนประกอบในการแสดง การแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์พระรามก็จะมีการถือศรและกระบองได้ถูกศรเป็นอาวุธ พระลักษมณ์จะถือพระขรรค์เป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง

องค์ประกอบของการละคร

องค์ประกอบของการละคร ประกอบด้วย

1) เรื่อง เป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการแสดง เพราะถ้าหากไม่มีเรื่องก็ไม่สามารถที่จะทำการแสดงละครได้ เมื่อได้เรื่องที่น่ามาแสดงก็ต้องมีการเขียนบทละคร ผู้เขียนบทละครนั้นจะต้องมีความสามารถที่จะเขียนคำพูดที่แสดงออกถึงนิสัยและบุคลิกของตัวละครอย่างชัดเจน

2) แนวคิด คือเนื้อหาของเรื่องหรือแก่นของเรื่อง เป็นคติสอนใจ ข้อคิดที่ผู้ชมสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เช่น ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว คนเป็นที่พึ่งแห่งตน เป็นต้น

3) ตัวละคร คือผู้ที่ดำเนินเรื่องราวต่าง ๆ ในละคร การคัดเลือกตัวละครควรพิจารณาจากบุคลิกท่าทาง ลักษณะต่าง ๆ ให้ตรงกับบทบาทของตัวละครนั้น ๆ เพื่อที่ตัวละครจะสามารถสื่ออารมณ์และความรู้สึกของตัวละครได้อย่างเข้าใจและชัดเจน

4) บรรยากาศ บรรยากาศเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่มีส่วนทำให้การแสดงนั้นดูสมจริงมากขึ้น เป็นการช่วยส่งเสริมจินตนาการของผู้ชม

การแสดงรามเมขลา-รามสูร เป็นการสร้างบรรยากาศให้
เหมือนกับอยู่บนท้องฟ้า